

“ครูมืออาชีพจะต้องจัดการเรียน
การสอนโดยผสมผสานสารความรู้ต่าง ๆ
อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน โดยให้ผู้เรียน
ได้พัฒนาทั้งสมองซีกซ้ายและซีกขวา”

ครูมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาการของนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ระบุว่า “ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน จากกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาซึ่งมีการปฏิรูปการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษา การประเมินคุณภาพทางการศึกษาและการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูที่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้วงการครูมีการตื่นตัวและมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น จากครู NTQ 1 สู่วุฒิกู NTQ 5 สู่วุฒิกูแม่แบบ ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ จนถึงพัฒนาไปสู่ครูมืออาชีพ

การพัฒนาสู่การเป็นครูมืออาชีพนั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะทำได้ภายในเวลาอันสั้นกว่าจะถึงระดับมืออาชีพหรือที่เรียกว่าระดับมือ Pro นั้นจะต้องเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญ ชำนาญ การในการสอนเป็นอย่างดีและยังต้องเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาและสอนได้สอดคล้องตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาได้กำหนดไว้

ครูมืออาชีพตามมาตราที่ 24 ข้อ 1 จะต้องเป็นผู้ที่จัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระและจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนการสอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องเปลี่ยนรูปแบบการสอนแบบเดิมจากที่บอกความรู้ให้กับผู้เรียนเป็นการให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง โดยครูจะเป็นผู้จัดการหรือผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกให้ โดยจัดเนื้อหาและกิจกรรมที่ให้นักเรียนเก่งและอ่อนได้เรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อนำมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อหาวิธีแก้ไข เรียกว่าครูจะต้องเป็นนักวิจัย โดยเริ่มจากการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อจะได้พัฒนา ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดผลกับผู้เรียนในทางที่ดีขึ้น เหมาะสมขึ้น และมีคุณค่ามากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้คุณภาพของการศึกษาสูงขึ้น

มาตราที่ 24 ข้อ 2 นั้น จะต้องฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหาไม่ใช่ให้นักเรียนเรียนรู้แบบมีความรู้ท่วมหัวแต่เอาตัวไม่รอดเพราะคิดไม่เป็น แก้ปัญหาไม่เป็น แต่จะต้องฝึกให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการคิดค้น สร้างและสรุปความรู้ด้วยตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะทุกวันนี้เรามักจะได้ยินนักวิชาการวิจารณ์กันว่าการศึกษาในเมืองไทยสอนแต่ให้เด็กจำแต่คิดไม่เป็น บางครั้งเจอปัญหาเล็กน้อยที่แก้ไม่ตกก็ฆ่าตัวตาย ใจเสาะ เพราะบางมาก ครูก็ถูกโจมตีว่าเป็นพวกที่เรียนไม่ค่อยเก่งถึงได้มาเรียนเป็นครู พวกที่เรียนเก่ง ๆ ก็ไปเป็นหมอ เป็นวิศวกรกันหมด แต่ความจริงแล้วจะว่าไป ทุกอาชีพก็ได้ก็เพราะครู ครูจึงต้องพัฒนาตนเองให้เป็นระดับมืออาชีพเพื่อลบล้างประมาทเหล่านั้น อีกทั้งจะต้องคิดหาวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น ครูจะต้องคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบคิดอย่างมีวิจารณญาณ

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกจากการปฏิบัติจริง เรียนรู้จากประสบการณ์จริงก็เป็นข้อหนึ่งในมาตราที่ 24 ข้อ 3 ที่ให้ผู้เรียนได้ ทำเป็น คิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ครูอาจเป็นผู้จัดประสบการณ์โดยการย่อโลกมาไว้ในห้องเรียนในกรณีที่นักเรียนอาจหาแหล่งความรู้ภายนอกไม่สะดวกหรือในท้องถิ่นที่นักเรียนอยู่นั้น ไม่มีแหล่งข้อมูลนั้น ๆ เช่น ให้นักเรียนศึกษาจากวีดิทัศน์ สอนวิธีหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต การใช้เทคโนโลยีช่วยสอน (CAI) หรืออาจนำของจริงที่พอจะหาได้เข้ามาในห้องเรียนให้นักเรียนได้ศึกษาร่วมกัน นักเรียนจะได้ฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเองเพราะธรรมชาติของผู้เรียนชอบที่จะปฏิบัติมากกว่าที่จะเรียนแต่ทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ครูจะต้องขยันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

มาตราที่ 24 ข้อ 4 ครูมืออาชีพจะต้องจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันโดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งสมองซีกซ้ายและซีกขวา เรียกว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สมดุลเพื่อผู้เรียนจะได้มีความสุข เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา เพราะการเรียนการสอนแบบใหม่นี้มิได้มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นคนเก่งอย่างเดียวแต่จะต้องให้เขาเป็นคนดีและมีความสุขด้วย ดังพระบรม

ราชาชาตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานไว้ว่า “นอกจากการศึกษาจะสอนให้คนเก่งแล้ว จำเป็นที่จะต้องอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วยประเทศเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพคือทั้งเก่ง ทั้งดี มาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้ความเก่งเป็นปัจจัยและพลังสำหรับการสร้างสรรค์และให้ความดีเป็นปัจจัยเพื่อประคับประคองหนุนนำความเก่งให้เป็นแนวทางที่อำนวยผลประโยชน์อันพึงประสงค์” นอกจากนั้นครูมืออาชีพยังต้องเสริมในเรื่องทำอะไรให้นักเรียนมาเรียนอย่างมีความสุข มีความพึงพอใจในงานที่ทำและมีความภาคภูมิใจในตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย

มาตราที่ 24 ข้อ 5 คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ โดยครูอาจใช้เทคนิควิธีที่หลากหลายและเหมาะสม เช่น การสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ การใช้ชุดการสอน การทดลอง การใช้เทคโนโลยีช่วยสอน รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ครูเองก็ยังไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ได้เรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน ดังที่ศาสตราจารย์นายแพทย์ ประเวศ วะสี ได้กล่าวไว้ว่า จุดสำคัญเกี่ยวกับครูคือ ครูจะต้องเรียน มิใช่สอนอย่างเดียว ถ้าครูสอนอย่างเดียวจะเกิดปัญหาตามมามากมาย แต่ถ้าครูเป็นผู้เรียนรู้ด้วยในขณะเดียวกัน จะเกิดปาฏิหาริย์อันยิ่งใหญ่ในการศึกษาไทย

มาตราที่ 24 ข้อ 6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาและทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ครูจะเป็นผู้เชื่อมโยงประสานสัมพันธ์กับบุคคลเหล่านี้ เช่น เมื่อนักเรียนได้งานไปทำ 1 ชิ้น นักเรียนจะต้องให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนได้เขียนสะท้อนความคิดเห็นในการทำงานของลูกหลานของตน ซึ่งทำให้ได้ทราบว่าลูกหลานของตนเรียนอะไรและจะให้เห็นประโยชน์ในงานนั้น ในอีกทางหนึ่งผู้ปกครองยังอาจได้ความรู้จากงานนั้นอีกด้วย โดยสอบถามรายละเอียดจากลูกหลานของเขาเอง ส่วนบุคคลที่อยู่ในชุมชนนั้น ๆ ก็จะมีส่วนช่วยในการทำงานของนักเรียนด้วย เช่น ครูอาจต้องทำหน้าที่ขออนุญาตไปตามหน่วยงานที่นักเรียนจะไปทำงานหรือโครงการนั้น ๆ เพื่อความสะดวกในการทำงานของนักเรียนที่จะได้ศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งความรู้ในท้องถิ่นของเขาเอง และใช้วิธีประเมินผลตามสภาพจริง

ดังนั้นครูมืออาชีพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะต้องเป็นผู้สอนที่เชี่ยวชาญในการสอน มีจิตวิทยา บางครั้งเมื่อสอนผู้เรียนที่มีปัญหาอาจต้องให้ความรักความเข้าใจและสร้างเจตคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนก่อนจึงจะให้ความรู้ได้ เพราะธรรมชาติของเด็กย่อมต้องการความรักความเข้าใจและกำลังใจเป็นอย่างมาก และปัจจัยที่ทำให้เด็กรักที่จะมาโรงเรียนอย่างมีความสุขมีอยู่ 3 ประการคือ รักครู รักเพื่อนและรักโรงเรียน ครูมืออาชีพจึงมีภาระงานที่มากมายเพื่อที่จะทำให้มาตรฐานการศึกษาดีขึ้น และผู้เรียนจะได้รับประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อเขาจะได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีคุณค่าและมีความสุข เป็นคนดีของสังคม สร้างสรรค์ประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมอย่างเต็มที่ ผลตอบแทนที่ครูจะได้นั้นย่อมเป็นผลทางใจอันได้แก่ความปิติยินดีที่ได้ฝึกสอนคนให้ได้ดีมีความเจริญประการหนึ่ง กับได้ผูกจิตใจคนเป็นพันเป็นหมื่นไว้อย่างแน่นแฟ้น เมื่อมองให้ลึกซึ้งแล้วย่อมประเสริฐกว่าการได้ยศศักดิ์อำนาจและประโยชน์ทางวัตถุอื่น ๆ มากมายนัก

นางอัญชลี รัชตวิภาสนันท์

โรงเรียนห้างฉัตรวิทยา อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง

“

ดังนั้นครูมืออาชีพที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะต้องเป็นผู้สอนที่เชี่ยวชาญในการสอน มีจิตวิทยา บางครั้งเมื่อสอนผู้เรียนที่มีปัญหาอาจต้องให้ความรักความเข้าใจ และสร้างเจตคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนก่อนจึงจะให้ความรู้ได้

“